

Az allegória allegóriája

Roskó Gábor munkáiról

*Hieroglifikusan beszélni minden bizonynal semmi mást nem jelent,
mint feltárni az isteni és emberi dolgok természetét.*

Walter Benjamin: A német szomorújáték eredete

Allegóriaként lehet (és kell) olvasni Roskó Gábor munkáit, legalábbis ezt diktálja az ösztönös kritikai érzék. Amikor azonban az értelmezés eljutna oda, hogy a műfaj szabályai szerint konkrét jelentést tulajdonítana az egyes elemeknek, elveszíti addig szilárdnak gondolt támpontjait, és elkezd körben forogni, vagy éppen elakad. A kis ikonográfiai munkával beazonosíthatónak tűnő szereplők minduntalan elillannak a pontos definíció elől. A *Hogy nem szakad le az ég?* című képen a tenger az ég, a vitorláshajó fejjel lefelé úszik, és alulról egy vakondok vagy valamilyen rágcsálószerű állat (akár hátúszója is lehet) mászik felé. A barokk allegóriákat vagy impresákat idéző elrendezéshez azonban nincs semmilyen írásos magyarázat vagy megismerhető előzményszöveg. A néző magára van utalva. A jelentéskereséshez támpontot ad látszólag, hogy bizonyos motívumok ismétlődnek. Ki vagy mi ez a *Panaszos*, aki minduntalan feltűnik a műveken? Olyan, mintha egy fejjel lefelé fordított, ősi tánclépésben vagy rossz rövidülésben ábrázolt, törökülésben ülő figura lenne, aki kezeit a csípőjén nyugtatja. Nagy kerek feje van, és három füle, ami erősen ellentmond ennek az értelmezésnek. Némelyik képen a három fül mint három láb jelenik meg, valami kémikusok által használt edényt idézve fel: a figura végtagjai most csöveknek tűnnek, ismeretlen kísérletek titkos kellékeként. Pedig valamit jelentenie kell, mondja egy türelmetlen hang a szemlélőben, hiszen egyébként miért jelenne meg olyan fontos történelmi jelenetekben is, mint a babiloni fogság? A szituáció tovább bonyolódik itt, hiszen a fogság fogalmát még fel lehet fedezni a képen, de mi köze van mindehhez a köznapi nevén kotyogósnak nevezett kávéfőzőhöz?

Nem kevésbé rejtélyes *A nagy szívás* című kép. Ez mintha valamilyen megdicsőülés-jelenet lenne, ahol a rejtélyes figurát az égben csontváz puttók kísérik, felette pedig egy cilinderes, fehér sálas, szivarozó (burzsoá?) róka. Kinek, minek az apoteózisa ez?

Lehet, hátrébb kell lépni egyet, és nem szigorú olvasásra törekedni, hanem összefüggéseket, struktúrákat elemezni. Az aszémikus írás is írás, csak éppen egy nem létező nyelv nem létező szavait képezi le. Formailag felismerhetők az írásjelek, melyek mintha egy idegen ábécé betűi lennének, mégse feleltethetők meg semmilyen hangnak, még kevésbé bármilyen beszélt nyelvnek. Roskó képei egy nem létező kultúrkör számunkra ismerős részleteire utalnak, amelyek így, saját töredékességükben folyamatosan eszünkbe juttatják saját történelmünket és kultúránkat.

Gárdonyi László

Roskó Gábor: Hogy nem szakad le az ég?

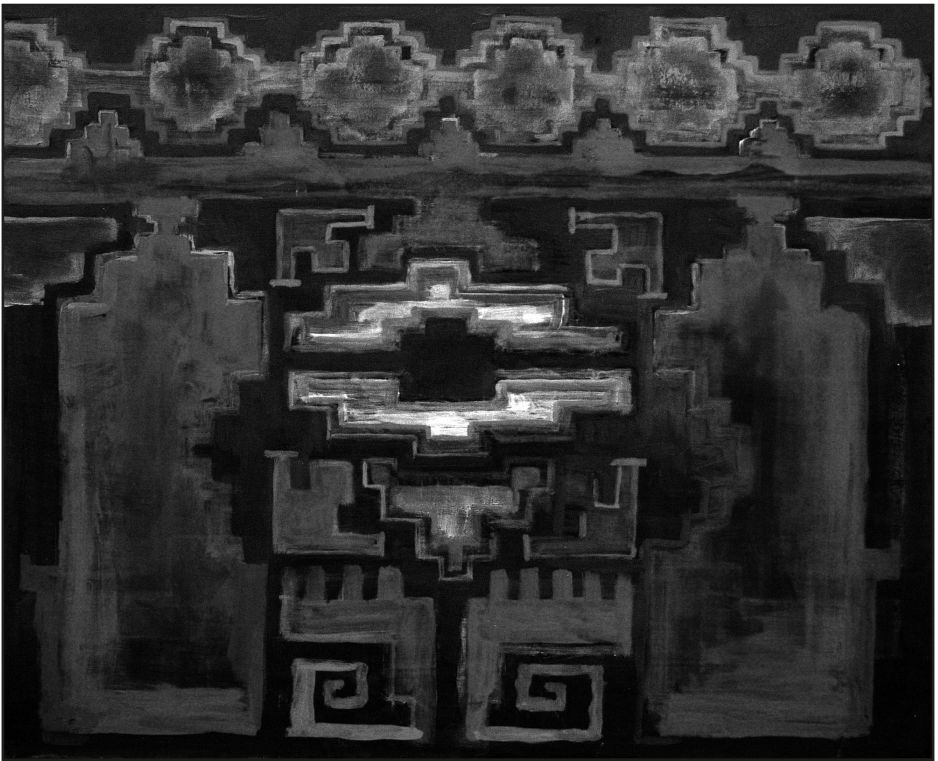
Roskó Gábor: A panaszos

Roskó Gábor: A nagy szívás

Roskó Gábor: Előre megmondtam

Roskó Gábor: Pattern 9,11